

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

LLU.410.009.01.2021

**Pani
Teresa Misiuk
Lubelski Kurator Oświaty**

ul. 3 Maja 6
20-078 Lublin

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/021 „Funkcjonowanie szkół w sytuacji zagrożenia COVID-19”

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

ul. Okopowa 7, 20-022 Lublin

T +48 81 461 31 20, F +48 81 461 31 11

llu@nik.gov.pl

Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-112, 20-001 Lublin 1

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Kuratorium Oświaty w Lublinie (dalej: „Kuratorium” lub „Kuratorium Oświaty”), ul. 3 Maja 6, 20-078 Lublin.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Teresa Misiuk, Lubelski Kurator Oświaty (dalej: „Kurator” lub „Kurator Oświaty”) od 1 marca 2016 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Sprawowanie nadzoru pedagogicznego przez kuratorów oświaty w sytuacji zagrożenia COVID-19.
Okres objęty kontrolą	Lata 2020-2021 (do 30 czerwca), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem mających wpływ na kontrolowaną działalność.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie
Kontroler	Blanka Wasilewska, doradca prawny, upoważnienie do kontroli nr LLU/65/2021 z 29 kwietnia 2021 r.

(akta kontroli, tom I str. 1-2)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W sytuacji zagrożenia COVID-19 oraz wprowadzenia ograniczeń w działalności szkół i placówek, Kurator sprawował na terenie województwa lubelskiego nadzór pedagogiczny zgodnie z wytycznymi Ministra Edukacji Narodowej. W ramach sprawowanego nadzoru zidentyfikowano podstawowe problemy w organizacji kształcenia na odległość oraz podjęto działania w celu wspomaganie szkół w realizowaniu tej formy kształcenia.

Kurator reagował na bieżące potrzeby szkół i placówek, związane z trudnościami w realizacji zadań edukacyjnych w związku z pandemią COVID-19, poprzez organizowanie spotkań i konferencji w formie zdalnej.

Przy użyciu Globalnego Systemu Obsługi Kuratorium³ Kurator, z własnej inicjatywy, objął monitorowaniem występujące w szkołach i placówkach problemy dotyczące m.in. wystąpienia zagrożenia wirusem SARS-CoV-2, przygotowania i rozpoczęcia nauczania zdalnego, organizacji zajęć, w tym zajęć specjalistycznych i opiekuńczych oraz procesu przywracania nauki stacjonarnej.

W ramach określonych przez Ministra Edukacji Narodowej zadań w zakresie monitorowania przyjętych przez szkoły i placówki rozwiązań, dotyczących kształcenia na odległość lub innego sposobu kształcenia, zbadano w marcu 2020 r. organizację zdalnego nauczania we wszystkich szkołach i placówkach systemu oświaty w województwie lubelskim oraz zebrano dane z 749 szkół, dotyczące zgłaszanych przez dyrektorów problemów związanych z organizacją i realizacją tego kształcenia. Na podstawie tych danych (z których m.in. wynikało, że 52% szkół zgłaszało problemy uczniów w realizacji kształcenia wynikające z braku lub bardzo słabej przepustowości łącza internetowego, a 35% szkół braki sprzętu komputerowego u uczniów) objęto kontrolą doraźną część szkół w celu oceny prawidłowości realizacji tych zajęć. W związku z problemami uczniów w dostępie

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, dalej: „ustawa o NIK”.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dalej: „GSOK”.

do Internetu i zaopatrzeniu w sprzęt komputerowy Kurator wspomagał realizację zakupu sprzętu komputerowego ze środków Samorządu Województwa Lubelskiego, nie inicjował jednak współdziałania z organami jednostek samorządu terytorialnego na poziomie powiatów i gmin w zakresie ograniczania wpływu wskazanych problemów kształcenia na odległość na realizację kształcenia uczniów.

W okresie zagrożenia COVID-19 Kuratorium realizowało także ewaluacje i kontrole, których cele, zgodnie z planem nadzoru pedagogicznego na rok szkolny 2020/2021, zostały ukierunkowane na analizę zdalnej realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych oraz zapewnienie uczniom bezpiecznych i higienicznych warunków nauki. Kontrole prowadzono także w reakcji na skargi z zakresu działalności szkół w związku z zagrożeniem COVID-19.

Kuratorium współdziałało z Lubelskim Samorządowym Centrum Doskonalenia Nauczycieli, realizując m.in. przedsięwzięcia dotyczące zaspokojenia potrzeb szkoleniowych nauczycieli w zakresie korzystania w procesach edukacyjnych z narzędzi i zasobów informatycznych, metod kształcenia na odległość oraz bezpiecznego i efektywnego korzystania z technologii cyfrowych.

Efektom współpracy Kuratora z organami administracji rządowej szczebla centralnego i wojewódzkiego, na rzecz wsparcia szkół w 2020 r. i w pierwszym półroczu 2021 r., było w szczególności przekazywanie dyrektorom szkół i placówek niezbędnych informacji dotyczących ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty i wprowadzenia kształcenia na odległość, monitorowanie zmian rozwiązań prawnych oraz prowadzenie konsultacji w zakresie interpretacji obowiązujących przepisów prawa, jak również promowanie programów rządowych i innych form wsparcia dla szkół i nauczycieli.

Kurator wspólnie z przedstawicielami Inspekcji Sanitarno-Epidemiologicznej uczestniczył w przekazywaniu placówkom oświatowym wytycznych dotyczących wymogów sanitarnych obowiązujących w czasie pandemii COVID-19 oraz organizował videokonferencje z dyrektorami, przed powrotem uczniów do szkół po okresie czasowego ograniczenia ich funkcjonowania, podczas których objaśniano wytyczne Generalnego Inspektora Sanitarnego, Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Edukacji Narodowej (dalej: „MEN”)⁴ w zakresie bezpiecznego powrotu do edukacji stacjonarnej. Ponadto na podstawie porozumienia zawartego z Wojewódzką Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną (dalej: „WSSE”) Kurator udzielił wsparcia stacjom na potrzeby realizacji dodatkowych działań w ramach walki z pandemią COVID-19, m.in. poprzez przeprowadzanie przez pracowników Kuratorium wywiadów epidemiologicznych oraz przygotowanie projektów decyzji administracyjnych.

W związku z możliwą niewłaściwą interpretacją przez szkoły poradnika dla szkół, opracowanego przez MEN w marcu 2020 r. i opublikowanego na stronie internetowej Kuratorium, dotyczącej kwestii wykazywania w dziennikach obecności uczniów na zajęciach prowadzonych zdalnie, Kuratorium nie podjęło działań, mających na celu przekazanie szkołom jednoznacznych wytycznych w zakresie zgodnego z przepisami sposobu dokumentowania obecności uczniów na tego rodzaju zajęciach.

⁴ Aktualnie Ministerstwo Edukacji i Nauki, utworzone z dniem 1 stycznia 2021 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z 17 grudnia 2020 r. w sprawie utworzenia Ministerstwa Edukacji i Nauki oraz zniesienia Ministerstwa Edukacji Narodowej i Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (Dz. U. poz. 2334).

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

Sprawowanie nadzoru pedagogicznego przez kuratorów oświaty w sytuacji zagrożenia COVID-19

Opis stanu faktycznego

1. W latach szkolnych 2019/2020-2020/2021, od marca 2020 r., w związku z wystąpieniem pandemii COVID-19, w ramach zadań dotyczących wspomaganie szkół i placówek⁵, Kuratorium Oświaty przekazywało tym jednostkom informacje dotyczące zasad organizacji edukacji w sytuacji zagrożenia pandemią COVID-19, wynikające z wytycznych MEN, a także materiały informacyjne zgromadzone przez Kuratorium związane z bieżącymi problemami szkół. W szczególności:

- opublikowano na stronie internetowej Kuratorium informacje dotyczące zmian w przepisach oświatowych oraz wytyczne MEN (m.in. dotyczące zasad kształcenia na odległość), zamieszczono w zakładce *Zdalne nauczanie-materiały* linki z propozycjami aktywności dla uczniów, informację o stronach www.gov.pl/zdalnelekcje, platformie epodreczniki.pl, ofercie mediów publicznych oraz o pakietach materiałów Centralnej Komisji Egzaminacyjnej;
- opublikowano na stronie internetowej m.in. ofertę webinarium dla nauczycieli o metodach pracy zdalnej organizowanego przez Lubelskie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli⁶ (odbyło się 23.03.2020 r.), materiały z konferencji zorganizowanych przez Kuratorium⁷, oferty podmiotów zewnętrznych w zakresie wspomaganie szkół⁸;
- przygotowano wspólnie z LSCDN ofertę doskonalenia nauczycieli w zakresie pracy zdalnej z wykorzystaniem platform i narzędzi multimedialnych (szczegółowe informacje wskazano w pkt 5 wystąpienia pokontrolnego).

Podejmowano również działania doraźne, polegające na: bezpośrednim kontakcie wizytatorów z dyrektorami (telefonicznie, mailowo) w celu udzielenia pomocy w rozwiązywaniu bieżących problemów czy wdrażaniu rozwiązań umożliwiających pracę w zmienionych warunkach, prowadzeniu konsultacji i porad indywidualnych dla rodziców m.in. w zakresie bezpieczeństwa, zdalnego nauczania i pomocy pedagogiczno-psychologicznej, bieżącym przekazywaniu komunikatów Kuratorium do dyrektorów szkół i placówek z terenu województwa lubelskiego, związanych z pandemią COVID-19 poprzez panel kontaktowy GSOK (około 120 komunikatów).

Kuratorium nie prowadziło statystyk w zakresie form udzielonego wspomaganie, w związku z czym nie posiadało danych dotyczących liczby poszczególnych działań. Według wyjaśnień Kurator działania te były prowadzone na bieżąco, w ramach pojawiających się potrzeb.

(akta kontroli, tom I str. 5-30)

W zmienionej i dostosowanej do zagrożenia formie, tj. wideokonferencji, rozpoczęto od początku kwietnia 2020 r. realizację zadania dotyczącego organizacji konferencji i narad dla dyrektorów szkół i placówek.

⁵ Wynikających z § 19 pkt 2 i 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 25 sierpnia 2017 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz. U. z 2020 r. poz. 1551). Dalej: „rozporządzenie w sprawie nadzoru pedagogicznego”.

⁶ Dalej: „LSCDN”.

⁷ Wojewódzka Konferencja „Zagrożenia i profilaktyka zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży (25.03.2021 r.) – zaproszenie, relacja, materiały, Konferencja „W trosce o kondycję psychiczną uczniów” w dniu 22.02.2021 r. (dla szkół ponadpodstawowych) i w dniu 25.02.2021 r. (dla szkół podstawowych) – materiały.

⁸ Oferta kulturalna wojewódzkich instytucji kultury, linki do elektronicznych wersji podręczników i materiałów udostępnianych przez Sekcje Wydawców Edukacyjnych Polskiej Izby Książki, platform edukacyjnych (Universality, Zintegrowana Platforma Edukacyjna), szkoleń dla nauczycieli („PI M21 Zdalne nauczanie” organizowane przez stowarzyszenie HUMANEO, „Zmiany w wymaganiach egzaminacyjnych na egzaminie ósmoklasisty i maturalnym (organizowane przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w dniach 22.02.-22.03.2021 r.).

W dniu 02.03.2020 r. odbyło się ostatnie stacjonarne spotkanie Kuratora z dyrektorami szkół i placówek objętych nadzorem, przedstawicielami powiatowych stacji sanitarno-epidemiologicznych oraz organów prowadzących w celu przedstawienia najważniejszych informacji, dotyczących sytuacji związanej z potencjalnym zagrożeniem wirusem SARS-CoV-2. Podczas narady, w której udział wzięło 1 880 dyrektorów szkół i placówek, przedstawiono m.in. rekomendacje Ministra Edukacji Narodowej dla dyrektorów jednostek oświatowych w zakresie profilaktyki zdrowotnej, w związku z pojawiającymi się w niektórych krajach przypadkami zachorowań oraz informacje inspekcji sanitarnej związane z potencjalnym ryzykiem zakażenia wirusem SARS-CoV-2 w Polsce.

Od czasu wprowadzenia obostrzeń epidemicznych w marcu 2020 r. do końca roku szkolnego 2019/2020 Kuratorium przeprowadziło dziewięć wideokonferencji o tematyce bezpośrednio dotyczącej lub związanej z pandemią COVID-19, m.in. w zakresie: bieżących spraw wynikających z czasowego ograniczenia funkcjonowania placówek oświatowych w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (cztery wideokonferencje odbyły się w dniach 6, 7 i 8.04.2020 r.; wysłano łącznie 3 981 powiadomień), problematyki realizacji zadań poradni psychologiczno-pedagogicznych w stanie epidemii (jedna w dniu 28.04.2020 r.; wysłano 56 powiadomień), ponownego otwarcia przedszkoli (dwie odbyły się w dniu 04.05.2020 r.; 1 720 powiadomień), organizacji egzaminów maturalnych (dwie w dniu 02.06.2020 r.; wysłano 527 powiadomień). Wideokonferencje przeprowadzone w roku szkolnym 2020/2021, dotyczące spraw bieżących, odbyły się w dniach: 12.10.2020 r., 16.10.2020 r., 06.11.2020 r. (wysłano łącznie 6 230 powiadomień).

W roku szkolnym 2020/2021, do końca I kwartału 2021 r., kontynuowano spotkania w formie wideokonferencji (12 spośród 20 zorganizowanych poświęcono tematyce związanej z COVID-19). Były one prowadzone m.in. w zakresie planowanego badania nauczycieli i pracowników niepedagogicznych na obecność wirusa SARS CoV-2 (w dniu 5.01.2021 r., z udziałem Lubelskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego; wysłano 1 049 powiadomień) oraz rozwiązywania bieżących problemów epidemicznych w szkołach i placówkach (2, 11, 15, 27.01.2021 r. i 16, 17, 18 i 22.03.2021 r.; wysłano 8 099 powiadomień).

W dniach 22 i 25.02.2021 r. Kuratorium Oświaty, wspólnie z LSCDN, przeprowadziło dwie konferencje on-line dla nauczycieli, pedagogów szkolnych, psychologów oraz nauczycieli wychowawców, odrębnie skierowane do szkół podstawowych i ponadpodstawowych, pn. „W trosce o kondycję psychiczną uczniów” w celu wsparcia funkcjonowania dzieci i młodzieży w okresie pandemii COVID-19 (wysłano 945 powiadomień). W dniu 25.03.2021 r. Kuratorium zorganizowało Wojewódzką Konferencję „Zagrożenia i profilaktyka zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży” (wysłano 784 powiadomienia).

Wszystkie wideokonferencje realizowano poprzez aplikację MS Teams, co uniemożliwiło wygenerowanie faktycznej liczby uczestników.

Według wyjaśnień Kurator Oświaty: „Liczba uczestników danego spotkania zawsze sprawdzana była przed jego rozpoczęciem (pozwalało to na ocenę frekwencji i określenie właściwego momentu rozpoczęcia konferencji), jednak ewidencja nie była prowadzona. W ocenie Lubelskiego Kuratora Oświaty prowadzenie statystyk udziału dyrektorów w wideokonferencjach generowałoby dodatkową dokumentację oraz obciążenie dla osób odpowiedzialnych za obsługę techniczną wideokonferencji (aplikacja Microsoft Teams nie zapisuje danych o uczestnikach). Trudność stanowi także samo określenie faktycznej liczby uczestników wydarzeń prowadzonych on-line, gdyż często zmienia się ona w czasie trwania spotkania. Bywa, że jest wyższa niż liczba rozesłanych powiadomień. Wątpliwość budzi także ewentualny

sposób wykorzystania zgromadzonych statystyk. Udział w wideokonferencji zawsze jest decyzją dyrektora. Doświadczenie współpracy z dyrektorami, a także brak niepokojących sygnałów (monitorowanie frekwencji przed rozpoczęciem każdego spotkania) pozwala zaufać ich rzetelności i odpowiedzialności.”

(akta kontroli, tom I str. 31-49, tom II str. 641-644)

2. Kurator Oświaty, stosując się do *Wytycznych Ministra Edukacji Narodowej dotyczących nadzoru pedagogicznego sprawowanego w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19*⁹, przekazanych w piśmie z dnia 25 marca 2020 r., objął monitorowaniem przyjęte przez szkoły i placówki rozwiązania, dotyczące kształcenia na odległość lub innego sposobu kształcenia¹⁰. W szczególności dotyczyło to:

— organizacji zdalnego nauczania w szkołach (17-19.03.2020 r.); wynikiem było uzyskanie i przekazanie do MEN informacji dotyczących liczby szkół, w których rozpoczęto zdalne nauczanie z zebranych danych wynikało, że w ciągu trzech dni wzrosła liczba szkół dla dzieci i młodzieży, w których rozpoczęto zdalne nauczanie, z 48% w dniu 17.03.2020 r. do 86% w dniu 19.03.2020 r., a także, że tylko 16% szkół dla dorosłych prowadziło naukę w trybie on-line;

— diagnozy problemów związanych z organizacją i realizacją kształcenia na odległość (20.03.2020 r.), której wynikiem było sporządzenie zestawienia i przekazanie do MEN opinii na ten temat, przygotowanych przez dyrektorów 689 szkół ogólnodostępnych (50%), 35 szkół dla dorosłych i szkół policealnych (12%), 25 szkół specjalnych (25%);

— organizacji kształcenia na odległość w szkołach (23.03.–30.03.2020 r.); wynikiem było uzyskanie i przekazanie do MEN informacji dotyczących liczby szkół, w których rozpoczęto zdalne nauczanie; z danych tych wynikało, że 100% szkół dla młodzieży w dniu 26.03.2020 r. rozpoczęło kształcenie w trybie zdalnym (23.03.2020 r. było ich 86%); 100% szkół dla dorosłych — 27.03.2020 r. (83% w dniu 25.03.2020 r.); 100% szkół specjalnych — 26.03.2020 r.;

— organizacji kształcenia na odległość w szkołach specjalnych, szkołach ogólnodostępnych i szkołach dla dorosłych (26.03.-1.04.2020 r.) – efektem monitoringu było uzyskanie i przekazanie do MEN informacji dotyczących sposobu komunikacji dyrektorów z uczniami, słuchaczami, rodzicami; z pozyskanych danych wynikało, że w dniu 26.03.2020 r. (w podziale na poszczególne typy szkół) od 51% do 61% dyrektorów szkół ogólnodostępnych i od 33% do 100% dyrektorów szkół specjalnych zadeklarowało, iż we współpracy z nauczycielami poinformowali rodziców i uczniów o zmianie trybu pracy oraz ustalili sposób komunikacji i konsultacji. Z informacji przekazanej w dniach 27 i 30.03.2020 r. wynikało, że we wszystkich szkołach dla młodzieży i dorosłych zadeklarowano wdrożenie ww. zasad zdalnego nauczania. Według stanu na 1.04.2020 r. dyrektorzy wszystkich monitorowanych rodzajów szkół zgłosili, iż we współpracy z nauczycielami poinformowali rodziców i uczniów o zmianie trybu pracy szkoły, ustalili sposób komunikowania się z rodzicami i uczniami oraz tryb konsultacji;

— wdrażania zdalnego nauczania w szkołach podstawowych specjalnych dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz przysposabiających do pracy (31.03.2020 r.); z danych wynikało, że 100% szkół tego typu i rodzaju realizowało zdalne nauczanie;

⁹ Dalej: „Wytyczne”.

¹⁰ Minister wskazał, że monitorowanie tych obszarów należało do priorytetowych zadań kuratora w ramach nadzoru pedagogicznego w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty.

— przeglądu inicjatyw wspierających kształcenie na odległość (16.04.2020 r.); do MEN przekazano pięć inicjatyw podjętych przez Kuratorium w celu wspomaganie kształcenia na odległość, które polegały na: opracowaniu i umieszczeniu na stronie internetowej Kuratorium i LSCDN listy konsultantów, doradców i specjalistów wspomagających nauczycieli w realizacji zadań wynikających z obowiązku zdalnej edukacji, zamieszczeniu na stronie internetowej prezentacji adresowanej do rodziców i uczniów w celu ułatwienia decyzji o wyborze szkoły ponadpodstawowej, apelu Kuratora do placówek doskonalenia nauczycieli o wsparcie ich w zakresie realizacji kształcenia na odległość, pomocy udzielonej Urzędowi Marszałkowskiemu Województwa Lubelskiego w ustaleniu potrzeb w zakresie sprzętu komputerowego niezbędnego do nauki zdalnej, zamieszczenie na stronie internetowej oferty instytucji kultury z województwa lubelskiego;

— organizacji kształcenia zdalnego w szkołach specjalnych funkcjonujących w specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych, młodzieżowych ośrodkach socjoterapii, podmiotach leczniczych, jednostkach pomocy społecznej oraz jednostkach kształcenia specjalnego realizowanego w formie zdalnej w ośrodkach rewalidacyjno-wychowawczych funkcjonujących na terenie województwa lubelskiego (22.04.2020 r.); według stanu na 21.04.2020 r. 100% tych placówek realizowało kształcenie w trybie zdalnym;

— przeglądu dobrych praktyk w zakresie kształcenia na odległość (7.08.2020 r.); do MEN przekazano zestawienie dobrych praktyk, które zostało sporządzone w oparciu o informacje uzyskane od nauczycieli, doradców i dyrektorów szkół.

Wyniki monitorowania były przekazywane do Ministerstwa Edukacji Narodowej we wskazanych w poszczególnych pismach MEN terminach i przy użyciu udostępnianych przez Ministerstwo narzędzi.

(akta kontroli, tom I str. 50-63, 262-263, 469-539, tom II str. 647-652)

Z przeprowadzonego w marcu 2020 r. monitoringu organizacji kształcenia na odległość w szkołach, z którego dane zostały przekazane do Ministerstwa Edukacji Narodowej, wynikało, że 100% szkół ogólnodostępnych i specjalnych rozpoczęło już w tym miesiącu kształcenie zdalne. Jednocześnie w tym samym miesiącu Kurator przesłał do MEN wyniki diagnozy problemów z organizacją i realizacją kształcenia na odległość, przekazanych (20.03.2020 r.) przez wybrane szkoły i placówki (689 szkół ogólnodostępnych, tj. 50%; 35 szkół dla dorosłych i szkół policealnych — 12%; 25 szkół specjalnych — 25%). Z danych tych wynikało, że 52% szkół zgłaszało problemy uczniów w realizacji kształcenia na odległość, wynikające z braku lub bardzo słabej przepustowości łącza internetowego, a 35% szkół braki sprzętowe uczniów w zakresie komputerów stacjonarnych i laptopów (lub akcesoriów informatycznych w tym, np. kamer internetowych i mikrofonów), jak również oprogramowania do zdalnego nauczania i uczenia się.

Na podstawie wyników monitorowania sformułowano w roku szkolnym 2019/2020 rekomendacje dotyczące nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez Kuratora Oświaty, tj. m.in. zaplanowano objęcie kontrolą doraźną 5% szkół w celu oceny zgodności z przepisami prawa organizacji i realizacji zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub innego sposobu realizacji zajęć. W wyniku powyższego, w roku szkolnym 2020/2021 zrealizowano 147 kontroli i wydano 95 zaleceń.

(akta kontroli, tom I str.469-539, tom II str. 641-644, 653, 672-676)

Stosownie do art. 51 ust. 1 pkt 13 ustawy z 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe¹¹ do zadań kuratora należy współdziałanie z organami jednostek samorządu terytorialnego w zakresie kształtowania i rozwoju bazy materialnej szkół i placówek.

Według wyjaśnień Kurator w latach 2020-2021 Kuratorium współdziałało z organami jednostek samorządu terytorialnego prowadzącymi szkoły i placówki w zakresie eliminowania problemów kształcenia na odległość, wynikających z braku lub bardzo słabej przepustowości łącza internetowego oraz braków sprzętowych uczniów w zakresie komputerów stacjonarnych lub laptopów. Działania te podejmowano m.in. poprzez telefoniczny kontakt z wybranymi gminami w każdym powiecie w celu rozpoznania potrzeb i trudności w dostępie uczniów do sprzętu komputerowego czy Internetu, sugerując możliwe rozwiązania, np. wypożyczenie sprzętu ze szkoły. Wizytatorzy pozostawali w stałym kontakcie z dyrektorami, którzy rozpoznali potrzeby szkół/uczniów w ww. zakresie. O tym rozwiązaniu informowani byli również dyrektorzy i przedstawiciele organów prowadzących podczas wideokonferencji. Lubelski Kurator Oświaty podjął współpracę z samorządem województwa lubelskiego, w ramach której zebrał informacje o potrzebach uczniów w zakresie sprzętu komputerowego oraz dostępu do Internetu z poszczególnych szkół w województwie. Kuratorium na bieżąco przekazywało informacje o realizowanych projektach, zachęcało do udziału w nich i wspierało dyrektorów (koordynator ds. innowacji powołany w Kuratorium Oświaty w Lublinie).

W toku kontroli stwierdzono, że Kurator nie inicjował systemowej współpracy z organami jednostek samorządu terytorialnego na poziomie powiatów i gmin w zakresie ograniczania wpływu wskazanych wyżej problemów kształcenia na odległość na realizację kształcenia uczniów.

(akta kontroli, tom I str. 469-539, tom II str. 641-644, 654-658)

Sprawozdanie z nadzoru pedagogicznego, sprawowanego przez Lubelskiego Kuratora Oświaty w roku szkolnym 2019/2021, nie zawierało informacji dotyczących wyników monitorowania w zakresie ustalonym w Wytycznych, gdyż schemat dokumentu, przekazany przez MEN¹² do Kuratorium, nie wskazywał tych zagadnień do ujęcia w sprawozdaniu.

Dodatkowo, oprócz tematów określonych wprost w Wytycznych MEN, Kurator prowadził zlecony przez Ministerstwo monitoring innych zagadnień, w szczególności działania te dotyczyły¹³:

- frekwencji uczniów i wychowanków¹⁴ (16, 23, 30 i 31.03., 9 i 15.04.2020 r.);
- sposobu realizacji dodatkowych zajęć z języka polskiego, o których mowa w art. 165 ust. 7 ustawy Prawo oświatowe i dodatkowych zajęć wyrównawczych, o których mowa w art. 165 ust. 10 ww. ustawy (29.04.2020 r.);
- terminów klasyfikacji uczniów ostatnich klas liceum ogólnokształcącego i technikum (22–24.04.2020 r.);
- funkcjonowania w gminach samorządowych i niesamorządowych przedszkoli, innych form wychowania przedszkolnego i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych (6-18.05.–22.06.2020 r.);

¹¹ Dz. U. z 2021 r. poz. 1082, ze zm., dalej: „ustawa Prawo oświatowe”.

¹² Pismo z dnia 17.09.2020 r. znak: DKO-WNP.4092.68.2020.

¹³ Monitorowanie w zakresie udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej opisano w dalszej części wystąpienia pokontrolnego.

¹⁴ Monitoring dotyczył: specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, specjalnych ośrodków wychowawczych, ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych, przedszkoli i szkół specjalnych zorganizowanych w podmiotach leczniczych, przedszkoli i szkół specjalnych zorganizowanych w jednostkach pomocy społecznej, poradni psychologiczno-pedagogicznych.

— przeprowadzenia w roku szkolnym 2019/2020 konkursów przedmiotowych i interdyscyplinarnych (10.06.2020 r.);

— funkcjonowania klas 1-3 i klas 8 w samorządowych i niesamorządowych szkołach podstawowych według powiatów i gmin (25.05.–22.06.2020 r.);

— organizowania konsultacji w klasach 4-8 szkoły podstawowej, liceach ogólnokształcących, technikach i branżowych szkołach I stopnia (1–23.06.2020 r.).

Wyniki monitorowania były przekazywane do Ministerstwa Edukacji Narodowej we wskazanych w poszczególnych pismach MEN terminach i przy użyciu udostępnianych przez Ministerstwo narzędzi.

Przy użyciu systemu GSOK Kurator, z własnej inicjatywy, monitorował m.in. informację na temat: wystąpienia zagrożenia wirusem SARS-CoV-2 w szkołach i placówkach, form przygotowania i rozpoczęcia nauczania zdalnego, organizacji zajęć, liczby dzieci objętych zajęciami opiekuńczymi, realizacji zajęć specjalistycznych, terminarza spotkań z dyrektorami oraz problemów w procesie przywracania nauki stacjonarnej.

Wyniki monitorowania były analizowane przez wizytatorów oraz wykorzystane do wspomagania dyrektorów w ramach konsultacji indywidualnych i porad, a także omawiane podczas wideokonferencji¹⁵ adresowanych do dyrektorów szkół i placówek. Uzyskane wyniki wykorzystano m.in. do:

- określenia tematów wideokonferencji¹⁶,
- opracowywania materiałów z przykładami dobrych praktyk w zakresie nauczania zdalnego,
- wsparcia szkół w zakresie wyposażenia w sprzęt komputerowy i dostęp do Internetu we współpracy z Urzędem Marszałkowskim Województwa Lubelskiego,
- publikacji informacji na stronie internetowej Kuratorium (zakładka „*Koronawirus, Wspomaganie*”),
- utworzenia zakładki „*Zdalne nauczanie – materiały*”¹⁷,
- przesyłania komunikatów do dyrektorów poprzez panel kontaktowy GSOK,
- przygotowania wspólnie z LSCDN oferty doskonalenia nauczycieli w zakresie pracy zdalnej z wykorzystaniem platform i narzędzi multimedialnych,
- organizacji spotkań w rejonach wizytatorskich w formie wideokonferencji.

(akta kontroli, tom I str. 50-130, 140-261, 276-407)

Kuratorium w ramach swoich uprawnień monitorowało w roku szkolnym 2019/2020 realizację zadań dyrektorów szkół w zakresie sprawowanej przez nich kontroli nad spełnianiem przez uczniów obowiązku szkolnego i obowiązku nauki. Monitoring przeprowadzono w 1 511 placówkach¹⁸, z czego dyrektorzy 184 szkół zgłosili problemy z realizacją obowiązku szkolnego i poinformowali o podjęciu stosownych działań (wszczęcie postępowań w trybie ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji¹⁹). Kuratorium nie dysponowało informacją, ilu uczniów dotyczy powyższy problem.

¹⁵ Daty wideokonferencji wskazano w pkt 1 wystąpienia pokontrolnego.

¹⁶ Organizacja dwóch wideokonferencji pn. „W trosce o kondycję psychiczną uczniów” oraz Wojewódzkiej Konferencji pn. „Zagrożenia i profilaktyka zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży”.

¹⁷ W zakładce zamieszczono linki z propozycjami aktywności dla uczniów oraz informacje o stronie www.gov.pl/zdalnelekcje, platformie epodreczniki.pl, ofercie mediów publicznych oraz pakiety materiałów Centralnej Komisji Egzaminacyjnej dla ósmoklasistów i maturzystów.

¹⁸ Działania monitorujące odbywały się poprzez formularz, przesłany do dyrektorów szkół drogą elektroniczną, w systemie GSOK.

¹⁹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1427, ze zm.

Według wyjaśnień Kurator, ze względu na fakt, iż nie uległy zmianie, określone w ustawie Prawo oświatowe, przepisy dotyczące realizacji i kontroli spełniania obowiązku szkolnego oraz obowiązku nauki, Kurator Oświaty nie podejmowała w analizowanym zakresie dodatkowych działań niż dotychczasowe.

(akta kontroli, tom I str. 50-68, tom II str. 641-644)

W marcu 2020 r. Kuratorium zamieściło na swojej stronie internetowej opracowany przez MEN dokument pt. *Kształcenie na odległość: Poradnik dla szkół*. W Poradniku dla szkół (strona 7 pkt 9) zobowiązano dyrektorów do poinformowania nauczycieli, że w dziennikach lekcyjnych nie wpisują obecności uczniów na zajęciach prowadzonych zdalnie.

Z obowiązujących w tym czasie przepisów § 8 ust. 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji²⁰ wynikało, że w dzienniku lekcyjnym prowadzonym przez szkołę dla dzieci i młodzieży odnotowuje się obecność uczniów na zajęciach edukacyjnych, liczbę godzin usprawiedliwionych i nieusprawiedliwionych nieobecności uczniów na tych zajęciach oraz wpisuje się tematy przeprowadzonych zajęć edukacyjnych, oceny bieżące, śródroczne i roczne oceny klasyfikacyjne z zajęć edukacyjnych oraz śródroczne i roczne oceny klasyfikacyjne zachowania.

W § 13 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19²¹ nie wymieniono przepisów wskazanego powyżej rozporządzenia wśród przepisów niestosowanych w tym czasie.

Według wyjaśnienia przekazanego kontrolerowi NIK w dniu 24.06.2021 r. „Poradnik nie stanowił źródła prawa i nie zwalniał ze stosowania obowiązujących przepisów. Został on opracowany w marcu 2020 r. (data publikacji 25.03.2020 r.), czyli na początku pandemii, w początkowym okresie ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty, jako materiał pomocniczy, proponujący pewne rozwiązania. Miał on wesprzeć dyrektorów i nauczycieli w organizacji zdalnego nauczania, które było czymś zupełnie nowym. Sformułowanie użyte na stronie 7 pkt 9 Poradnika, dotyczące niewpisywania obecności uczniów na zajęciach prowadzonych zdalnie, wynikało z faktu, iż we wskazanym okresie szkoły dopiero zaczynały organizować kształcenie na odległość. Nie wszystkie korzystały z platform edukacyjnych, przyjmowano wówczas inne rozwiązania. Również korzystanie z platform edukacyjnych nastroczało trudności, łączy często były przerywane. W związku z powyższym trudno było dokumentować frekwencję na poszczególnych zajęciach poprzez wpis w dzienniku. Nie zwalniało to jednak nauczycieli z obowiązku pozostawania w kontakcie z każdym uczniem/rodzicem i zgłaszania dyrektorowi przypadków dłuższych nieobecności czy braku kontaktu.”

W odpowiedzi na pytanie w jakim okresie poradnik MEN pt. *Kształcenie na odległość: Poradnik dla szkół*. był zamieszczony na stronie internetowej Kuratorium oraz czy przekazano dyrektorom szkół informację, że Poradnik nie stanowi źródła prawa i nie zwalnia ze stosowania obowiązujących przepisów oraz poinformowano o konieczności odnotowywania frekwencji uczniów zgodnie z przepisami rozporządzenia MEN z dnia 25 sierpnia 2017 r., Kurator wyjaśniła, że: „Poradnik (...) został zamieszczony na stronie internetowej Kuratorium Oświaty

²⁰ Dz. U. z 2017 r. poz. 1646, ze zm. (dalej: „rozporządzenie MEN z 25 sierpnia 2017 r.”)

²¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 493, ze zm.

w Lublinie 25.03.2020 r. Do 10.04.2020 r. widniał na stronie głównej, następnie został przeniesiony do zakładki „szkoła i organ prowadzący”. (...) W rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 w § 1 wskazano, że w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty (...) dyrektor jednostki systemu oświaty odpowiada za organizację realizacji zadań tej jednostki z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub innego sposobu realizacji tych zadań, zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 30b ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (...). W punkcie 7, zaś widnieje zapis mówiący o tym, że dyrektor ustala sposób dokumentowania realizacji zadań jednostki systemu oświaty. Dyrektorzy szkół z województwa lubelskiego, wśród licznych pytań i wątpliwości zgłaszanych podczas wideokonferencji z Lubelskim Kuratorem Oświaty nie zgłaszali problemów z dokumentowaniem frekwencji uczniów na zajęciach.

(akta kontroli, tom I str. 131-137, tom II str. 645-646, 654-658)

Realizację podstawy programowej kształcenia ogólnego i kształcenia w zawodach nadzorowano poprzez prowadzenie kontroli doraźnych, obserwacje zajęć i monitorowanie. W analizowanym zakresie zrealizowano siedem kontroli doraźnych, z czego pięć wiązało się z obserwacją zajęć lekcyjnych²² oraz podjęto 2 221 działań monitorujących²³. Liczba obserwacji zajęć realizowanych stacjonarnie w trakcie dokonywania oceny pracy dyrektora wyniosła 84, a w 66 przypadkach obserwacja była prowadzona on-line²⁴. Z obserwacji on-line sporządzano notatkę służbową bądź arkusz obserwacji lekcji, gdzie podawano m.in. datę obserwacji, klasę, przedmiot i cele zajęć, metodę i formę pracy oraz informację o wynikach obserwacji.

(akta kontroli, tom I str. 69, 138-139)

Kurator monitorował udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej, poprzez system GSOK, pozyskując informacje od dyrektorów dotyczące:

- wdrażania zdalnego nauczania w szkołach podstawowych specjalnych dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz w szkołach specjalnych przysposabiających do pracy (31.03.2020 r.);
- realizacji (formy, metody, sposoby) indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego, indywidualnego nauczania, zindywidualizowanej ścieżki kształcenia oraz innych zajęć z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej, jak również zajęć wczesnego wspomaganie rozwoju, rewalidacyjno-wychowawczych i rewalidacyjnych według stanu na dzień 11.03. i 17.04.2020 r.;
- realizacji indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego, indywidualnego nauczania, zindywidualizowanej ścieżki kształcenia oraz innych zajęć z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej²⁵ według stanu na 11.03. i 17.04.2020 r.;
- realizacji zajęć wczesnego wspomaganie rozwoju, rewalidacyjno-wychowawczych i rewalidacyjnych według stanu na 11.03. i 17.04.2020 r.;

²² Cztery kontrole przeprowadzono w I kwartale 2020 r., trzy w okresie od września 2020 r. do maja 2021 r.

²³ 820 w I kwartale 2020 r., 35 w II kwartale 2020 r., 1 366 w okresie od września 2020 r. do maja 2021 r.

²⁴ Liczba obserwacji stacjonarnych: 42 w I kwartale 2020 r., 11 w II kwartale 2020 r., 31 w okresie od września 2020 r. do maja 2021 r. Liczba obserwacji on-line: 17 w II kwartale 2020 r., 49 w okresie od września 2020 r. do maja 2021 r.

²⁵ Realizacja zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, logopedycznych, rozwijających kompetencje emocjonalno-społeczne, uzdolnienia, innych zajęć o charakterze terapeutycznym, zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu, zajęć rozwijających umiejętności uczenia się, porady i konsultacje.

— organizacji kształcenia zdalnego w szkołach specjalnych funkcjonujących w specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych, młodzieżowych ośrodkach socjoterapii, podmiotach leczniczych, jednostkach pomocy społecznej oraz kształcenia specjalnego realizowanego w formie zdalnej w ośrodkach rewalidacyjno-wychowawczych (22.04.2020 r.);

— organizacji zajęć wczesnego wspomaganie rozwoju, rewalidacyjno-wychowawczych i rewalidacyjnych prowadzonych bezpośrednio z dzieckiem/uczniem według stanu na 15.05. i 8.06.2020 r.;

— funkcjonowania poradni psychologiczno-pedagogicznych na terenie województwa lubelskiego (15.05.2020 r.);

— wsparcia udzielanego uczniom i ich rodzicom w czasie ferii 2021 r. przez publiczne poradnie psychologiczno-pedagogiczne (18.01.2021 r.);

— liczby uczniów objętych pomocą psychologiczno-pedagogiczną przez szkoły i poradnie oraz przeszkód w realizacji pomocy w okresie od 9.02. do 30.04.2021 r.

W wyniku przeprowadzenia w styczniu 2021 r. ankiety monitorującej sposób organizacji pracy szkół i realizacji zadań przez ich dyrektorów w roku szkolnym 2020/2021, w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, uzyskano informacje dotyczące realizacji zajęć z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej, nauczania indywidualnego, indywidualnego obowiązkowego, rocznego przygotowania przedszkolnego, zajęć rewalidacyjnych, socjoterapeutycznych, resocjalizacyjnych, rewalidacyjno-wychowawczych oraz zajęć wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka. Wyniki monitorowania Kuratorium wykorzystało m.in. podczas kontroli doraźnych w zakresie oceny zgodności z przepisami prawa organizacji i realizacji zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub innego sposobu realizacji zajęć (145 kontroli), przez wizytatorów nadzorujących poszczególne szkoły, którzy w bieżących kontaktach z dyrektorami wykorzystywali pozyskane informacje, podczas organizacji konferencji zrealizowanych w ramach wspomaganie odnośnie wpływu pandemii COVID-19 na kondycję psychiczną uczniów oraz podejmowania działań z zakresu doradztwa zawodowego.

Kuratorium przekazywało do MEN informację, dotyczącą sposobu realizacji zadań przez poradnie w okresie zawieszenia zajęć (1.04.2020 r.) oraz dane w zakresie ich funkcjonowania na dzień 14.05.2020 r., zgodnie z którymi wszystkie publiczne poradnie (38) wznowiły działalność, a poradnie niepubliczne realizowały swoje zadania w 24%. W analizowanych latach szkolnych zrealizowano 20 kontroli doraźnych dotyczących zapewnienia uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej²⁶, których efektem było wydanie 31 zaleceń pokontrolnych. W ramach działań wspierających zorganizowano dwie wideokonferencje (28.04.2020 r. i 02.02.2021 r.), dedykowane dyrektorom poradni psychologiczno-pedagogicznych i poradni specjalistycznych, poświęcone realizacji zadań w stanie pandemii COVID-19.

(akta kontroli, tom I str. 50-63, 70, 234, 242-246, tom II str. 645-646, 654-658)

W badanych latach szkolnych Kuratorium Oświaty przeprowadziło 14 kontroli doraźnych w zakresie realizacji zaleceń wynikających z orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego²⁷, których wynikiem było wydanie 21 zaleceń

²⁶ 11 w I kwartale 2020 r., jedna w II kwartale 2020 r., osiem w okresie od września 2020 r. do maja 2021 r.

²⁷ Tj. 5 w roku szkolnym 2019/2020 i 9 w roku szkolnym 2020/2021.

pokontrolnych²⁸. Innych działań w powyższym zakresie nie podejmowano.

(akta kontroli, tom I str. 70-76)

Zgodnie z zapisami Sprawozdania z nadzoru pedagogicznego za rok szkolny 2019/2020 Kuratorium przeprowadziło 23 kontrole planowe w dwóch zakresach tematycznych dotyczących m.in. udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w formie nauczania indywidualnego i zindywidualizowanej ścieżki kształcenia²⁹. Kontrole planowe o tematyce poświęconej wyłącznie realizacji zindywidualizowanej ścieżki kształcenia przeprowadzono w 67 jednostkach (w roku szkolnym 2019/2020 dziewięć, a w roku szkolnym 2020/2021 - 58 kontroli), co skutkowało wydaniem dwóch zaleceń pokontrolnych. Kontroli w zakresie realizacji nauczania indywidualnego nie prowadzono.

(akta kontroli, tom I str. 70, 276-407)

3. Plan nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez Kuratora Oświaty na rok szkolny 2020/2021 sporządzono zgodnie z wymogami § 20 rozporządzenia w sprawie nadzoru pedagogicznego, z uwzględnieniem podstawowych kierunków realizacji polityki oświatowej państwa, o której mowa w art. 60 ust. 3 pkt 1 ustawy Prawo oświatowe. Wnioski zawarte w Sprawozdaniu z nadzoru pedagogicznego za rok 2019/2020, zgodnie z obowiązkiem przewidzianym w wyżej wskazanym przepisie, zostały uwzględnione w Planie na rok 2020/2021. Rekomendacje te, w zakresie zagrożenia COVID-19, dotyczyły w szczególności potrzeby kontynuowania badań, ukierunkowanych na analizę zachodzących w szkołach procesów edukacyjnych i procesów wspomagania rozwoju, ze szczególnym uwzględnieniem zdalnej realizacji zadań o charakterze dydaktycznym, wychowawczym i opiekuńczym (ewaluacja), zapewnienia uczniom bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki (kontrole doraźne) oraz organizowania spotkań i konferencji poświęconych m.in. zagadnieniom bezpiecznego i efektywnego korzystania z technologii cyfrowych i dobrych praktyk organizacji pracy szkoły w zakresie kształcenia na odległość.

Liczba szkół pozostających w nadzorze pedagogicznym, według stanu na 30 września, wyniosła: 1 755 w 2019 r. i 1 708 w 2020 r. W poszczególnych latach szkolnych, obejmujących okres od 2018 r. do 2021 r. (I kwartał), przeprowadzono ewaluację w 113 szkołach, skontrolowano 4 165 szkół, w tym w 3 823 przypadkach były to kontrole doraźne³⁰, a w 342 kontrole planowe wynikające z kierunków realizacji zadań w zakresie nadzoru pedagogicznego. Monitorowanie prowadzono w 8 335 podmiotach. W II kwartale 2020 r. znacząco spadła liczba prowadzonych kontroli, których zrealizowano jedynie sześć, podczas gdy w I kwartale przeprowadzono ich 499, podobnie monitorowano 41 szkół (w I kwartale tą formą nadzoru objęto 1 694 podmiotów).

²⁸ Zalecenia (przykładowa kontrola z zakresu organizacji kształcenia i realizacji zaleceń wynikających z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego) dotyczyły m.in.: określenia w indywidualnym programie edukacyjno-terapeutycznym zakresu i sposobu dostosowania wymagań edukacyjnych, określenia w indywidualnym programie edukacyjno-terapeutycznym zakresu i sposobu dostosowania wymagań edukacyjnych, zatrudnienia na stanowisku nauczyciela zajęć rewalidacyjnych osoby z kwalifikacjami w zakresie odpowiednim do niepełnosprawności ucznia, dokumentowania prowadzonych z uczniem zajęć logopedycznych, udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej rodzicom ucznia, określenia zakresu współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi oraz placówkami doskonalenia nauczycieli.

²⁹ Tematyka kontroli dotyczyła zgodności z przepisami prawa organizowania zajęć w grupie do pięciu uczniów lub w formie indywidualnej, udzielania uczniom pomocy pedagogiczno-psychologicznej w formie zindywidualizowanej ścieżki kształcenia oraz zgodności z przepisami prawa wydawania orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego w zakresie organizowania zajęć w grupie do pięciu uczniów lub w formie indywidualnej oraz opinii w sprawie objęcia ucznia pomocą pedagogiczno-psychologiczną w formie zindywidualizowanej ścieżki kształcenia.

³⁰ W trakcie prowadzenia kontroli doraźnych nie wzywano lekcji on-line.

W latach szkolnych 2019/2020 i 2020/2021 (do końca I kwartału) przeprowadzono łącznie 805 kontroli doraźnych. W I kwartale 2020 r. większość z nich (444) wynikała z analizy dotychczasowych wyników nadzoru (rekontrola), w II kwartale ze zrealizowanych przez Kuratorium sześciu kontroli doraźnych, jedna dotyczyła formy zdalnego nauczania. W III i IV kwartale 2020 r. przeprowadzono 55 kontroli, z czego sześć dotyczyło zagadnień związanych z zagrożeniem COVID-19 (nauczanie na odległość, niska dostępność sprzętu, zbyt duże obciążenie uczniów oraz brak środków ochrony osobistej). W I kwartale 2021 r. zrealizowano 369 kontroli doraźnych, z czego 135 w zakresie zgodności z przepisami prawa organizacji zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub innego sposobu realizacji tych zajęć oraz stopnia obciążenia uczniów realizacją zleconych zadań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty.

(akta kontroli, tom I str. 264-407, 414-417)

4. W analizowanym okresie do Kuratorium złożono łącznie 665 skarg (odpowiednio w latach: 2019 – 407, 2020 – 185 i do dnia 04.05.2021 r. – 73). Po dniu 25.03.2020 r. wpłynęło 190 skarg, z czego 33³¹ odnosiły się do zagadnień związanych z realizacją przez szkoły zadań w sytuacji zagrożenia COVID-19. Szczegółowo zbadano 13 skarg, które w większości dotyczyły nieprawidłowości w zdalnym nauczaniu (osiem skarg dotyczących wpisywania nieobecności za brak zalogowania się przez ucznia, negatywnej oceny za opóźnienia w wysyłaniu prac domowych, nieprzeprowadzenia zajęć, nierealizowania podstawy programowej), a w pozostałym zakresie niestosowania obostrzeń epidemicznych czy braku możliwości prowadzenia tradycyjnej formy nauczania. Kuratorium podejmowało odpowiednie działania wyjaśniające (10 postępowań), w tym przeprowadzało kontrole doraźne dotyczące zagadnień wskazanych w skargach (9 kontroli)³². W roku szkolnym 2019/2020 nie podejmowano decyzji o przesunięciu w czasie postępowań wyjaśniających³³, natomiast w dwóch przypadkach³⁴ skargi nie zostały rozpatrzone w terminie wskazanym w art. 237 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego³⁵, o czym, w trybie art. 36 § 1 i 2 w związku z art. 237 § 4 Kpa, poinformowano skarżących. Wszystkie skontrolowane zawiadomienia o sposobie załatwiania skarg zawierały elementy określone w art. 238 § 1 Kpa.

(akta kontroli, tom I str. 418-419, tom II str. 677)

5. W badanych latach szkolnych, zgodnie z art. 70a ust. 4 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela³⁶, Wojewoda Lubelski przeznaczał środki finansowe na wsparcie organizacji doradztwa metodycznego na obszarze województwa. Pierwotnie zaplanowane wydatki³⁷ wyniosły w latach 2019–2021 odpowiednio: 4 044 tys. zł, 4 410 tys. zł i 4 377 tys. zł, a według stanu na 31 grudnia 2019 r. i 2020 r.: 2 293,3 tys. zł i 3 100 tys. zł. Wydatki wykonane w tych latach wyniosły odpowiednio: 1 733,4 tys. i 2 721 tys. zł. W I kwartale 2021 r. podpisano umowy

³¹ 20 anonimowych skarg Kuratorium pozostawiło bez rozpatrzenia.

³² W dwóch przypadkach skargi zostały przekazane do rozpatrzenia według właściwości (dyrektorki szkół), w jednym przypadku skarżący nie uzupełnił skargi, mimo wezwania dokonanego w trybie § 8 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków (Dz. U. z 2002 r. poz. 5).

³³ Zgodnie z wytycznymi Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25.03.2020 r. (pismo znak: DKO-WNP.4092.33.2020.EL(2) w roku szkolnym 2020/2021 kurator oświaty mógł podjąć decyzję o przesunięciu w czasie działań wyjaśniających daną sprawę, informując o tym osobę zgłaszającą, z wyjątkiem sytuacji podejrzenia zagrożenia życia, zdrowia i bezpieczeństwa uczniów.

³⁴ W jednym przypadku opóźnienie wyniosło trzy dni, w drugim skarga została pozostawiona bez rozpatrzenia ze względu na nieuzupełnienie braków formalnych przez skarżącego.

³⁵ Dz. U. z 2021 r. poz. 735, dalej: „Kpa”.

³⁶ Dz. U. z 2019 r. poz. 2215, ze zm.

³⁷ Część 85/06 – Województwo Lubelskie, dział 801, rozdział 80146.

dotacji na sfinansowanie kosztów wynagrodzeń doradców metodycznych na kwotę 3 352,6 tys. zł, a wysokość wydatków określona we wnioskach o płatność do czerwca 2021 r. wyniosła 1 911,4 tys. zł.

(akta kontroli, tom I str. 420-468)

Na podstawie § 25 ust. 12 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 maja 2019 r. w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli³⁸ Kurator Oświaty powierzył realizację zadań doradcom metodycznym w LSCDN. W latach szkolnych 2019/2020 i 2020/2021 Kurator pozytywnie opiniował plany pracy poszczególnych placówek doskonalenia nauczycieli.

Plan pracy LSCDN na rok 2020/2021, w zakresie rozwijania sieci doradztwa metodycznego, zawierał tematy proponowanych szkoleń dla doradców, odnoszące się do problematyki m.in. bezpiecznego Internetu, zdalnego nauczania, administracji i obsługi dziennika elektronicznego, korzystania z platformy edukacyjnej *epodreczniki* oraz innych aplikacji, narzędzi informatycznych i multimedialnych. W obszarze organizowania i prowadzenia doskonalenia zawodowego nauczycieli, zgodnie z kierunkami realizacji polityki oświatowej państwa na rok szkolny 2020/2021, zaplanowano do wykonania w okresie od września 2020 r. do sierpnia 2021 r., zadanie polegające na wsparciu w zakresie korzystania w procesach edukacyjnych z narzędzi i zasobów cyfrowych, metod kształcenia na odległość oraz bezpiecznym i efektywnym korzystaniu z technologii cyfrowych.

Prowadzone działania miały w szczególności polegać na:

— wspomaganie szkół w zakresie korzystania z platform pracy zdalnej GSuite, Microsoft 365, Moodle poprzez udzielanie zdalnych konsultacji indywidualnych i grupowych;

— opracowaniu programów i realizacji szkoleń on-line m.in. w zakresie: *Jakościowego wymiaru kształcenia na odległość; Wykorzystania usług Microsoft w pracy nauczyciela; Aplikacji OneNote, Forms, Sway, Whiteboard w nauczaniu zdalnym i konwencjonalnym; Niezbędnych narzędzi TIK w pracy nauczyciela, Tworzenia interaktywnych i multimedialnych aplikacji w portalu LearningApps.org, Dysk Google w pracy nauczyciela; Google Classroom w pracy nauczyciela; Wirtualna tablica Padlet w pracy nauczyciela; Wykorzystanie MS Teams i OneNote w pracy nauczyciela; Bezpieczeństwo w Internecie i odpowiedzialne korzystanie z mediów społecznościowych.*

Zgodnie z informacją uzyskaną z LSCDN odnośnie realizacji ww. form wsparcia, osiągnięto, w okresie od września 2020 r. do maja 2021 r., następujące efekty:

— szkolenia przeprowadzone przez konsultantów, obejmujące 212 form kształcenia przy udziale około 6 tys. nauczycieli m.in. w zakresie korzystania z platform pracy zdalnej GSuite, Microsoft 365, Moodle poprzez udzielanie zdalnych konsultacji indywidualnych i grupowych;

— szkolenia systemowe zrealizowane przez doradców, odbywające się w sieci i obejmujące 178 różnych form kształcenia przy udziale 5 616 nauczycieli m.in. w obszarze jakościowego programu kształcenia na odległość, korzystania z usług Microsoft, niezbędnych aplikacji³⁹ oraz innych niezbędnych narzędzi w pracy nauczyciela⁴⁰;

— realizacja Grantu Ośrodka Rozwoju Edukacji „Lubelska Szkoła Zdalna” pn. „Wsparcie placówek doskonalenia nauczycieli i bibliotek pedagogicznych w realizacji zadań związanych z przygotowaniem i wsparciem nauczycieli

³⁸ Dz. U. z 2019 r. poz. 1045.

³⁹ OneNote, Forms, Sway, Whiteboard.

⁴⁰ Narzędzia TIK, tworzenie interaktywnych i multimedialnych aplikacji w portalu LearningApps.org, Dysk Google, Google Classroom, Wirtualna Tablica Padlet, MS Teams, OneNote.

w prowadzeniu kształcenia na odległość⁴¹, który obejmował pięć godzin konsultacji dla każdego z uczestników (780 godzin łącznie), z czego skorzystało 168 osób rozwijających kompetencje dotyczące prowadzenia, organizacji i zarządzania edukacją zdalną, 156 nauczycieli szkół i przedszkoli oraz 12 pracowników placówki doskonalenia nauczycieli w zakresie kształcenia na odległość;

— popularyzacja dobrych praktyk w kształceniu zdalnym⁴²;

— powołanie „Lubelskiego Zespołu Wsparcia Nauki Zdalnej” do pomocy nauczycielom, uczniom i rodzicom w zakresie edukacji zdalnej z wykorzystaniem platform edukacyjnych i aplikacji służących do nauki zdalnej⁴³.

Według ustaleń kontroli NIK w marcu 2020 r. Kuratorium Oświaty wraz z LSCDN podjęło działania wspierające dyrektorów i nauczycieli w realizacji zadań w warunkach pandemii COVID-19, powołując „Lubelski Zespół Wsparcia Nauki Zdalnej”, składający się z konsultantów, doradców i specjalistów, w celu wspomaganie w zakresie wynikającym z obowiązku zdalnej edukacji oraz bezpieczeństwa w sieci i zasad ochrony danych osobowych. Lista 72 osób, wchodzących w skład Zespołu wraz z informacją dotyczącą zakresu pomocy w kształceniu na odległość oraz ich dostępności telefonicznej i on-line, została udostępniona dyrektorom szkół w dniu 24.03.2020 r. Z oferowanej pomocy od maja do sierpnia 2020 r. skorzystało około 2 tys. nauczycieli.

Według sprawozdania z działalności LSCDN za okres od 01.09.2019 r. do 31.08.2020 r. liczba uczestników szkoleń prowadzonych przez nauczycieli konsultantów, w porównaniu z rokiem poprzednim, spadła o 14,3%. Przyczyną tej sytuacji była m.in. realizacja szkoleń w trybie zdalnym, a gotowość do podjęcia takiej formy szkoleniowej wiązała się ze znajomością i dostępnością dla konsultantów narzędzi pracy zdalnej, jak i z ograniczoną możliwością dostępu do tego typu szkoleń ich odbiorców. Wskazano również, że konferencje, które generowały znaczną liczbę uczestników, zostały zawieszane lub odwołane. Wiodącą formą kształcenia w trybie zdalnym było webinarium, wykorzystywane do realizacji form szkoleniowych przez nauczycieli konsultantów i doradców metodycznych, którzy w roku sprawozdawczym zostali wprowadzeni do struktury LSCDN.

Ponadto w badanym przez NIK okresie, Kuratorium we współpracy z LSCDN realizowało następujące działania na rzecz wsparcia szkół w sytuacji zagrożenia COVID-19:

— opracowanie i upowszechnienie dobrych praktyk w zakresie nauki on-line dla poszczególnych etapów edukacyjnych oraz wskazanie nowych, zdalnych możliwości realizacji podstawy programowej, rozwijania zainteresowań i opieki psychologiczno-pedagogicznej zamieszczonych na stronie Centrum Wymiany Wiedzy LSCDN⁴⁴;

⁴¹ Realizacja 12 Modułów: *Psychospołeczne aspekty edukacji zdalnej, Organizacja procesu kształcenia i wychowania, Metodyka edukacji zdalnej, Monitorowanie i ocenianie postępów uczniów w edukacji zdalnej, Przegląd wybranych narzędzi edukacji zdalnej, Zintegrowana Platforma Edukacyjna, Zoom, Microsoft Teams, Google Meet, Multimedialne zasoby edukacyjne, Zapewnianie bezpieczeństwa cyfrowego w edukacji zdalnej, Prawne aspekty edukacji zdalnej.*

⁴² Opracowanie i upowszechnienie pomysłów dotyczących nauki zdalnej dla poszczególnych etapów edukacyjnych i dobrych praktyk popularyzowanych na stronach LSCDN, z których skorzystali nauczyciele (ok. 2,6 tys. wejść rocznie na stronę zakładki Centrum Wymiany Wiedzy).

⁴³ W projekcie zaangażowanych jest aktualnie 80 doradców metodycznych różnych specjalności i konsultantów w zakresie wykorzystania platform do nauki zdalnej GSuite, MS Teams, Moodle oraz innych aplikacji wspomagających nauczycieli wszystkich przedmiotów.

⁴⁴ Np. opracowania w zakresie informacji o sposobie korzystania z platform internetowych i e-learningu, metodyce kształcenia na odległość, rozwiązaniach technicznych, wykorzystywania TIK, warunków i sposobów oceniania wewnątrzszkolnego, realizacji ramowego programu nauczania, rozliczania czasu pracy nauczycieli, organizacji kształcenia specjalnego i zajęć rewalidacyjnych oraz rewalidacyjno-wychowawczych, pomocy psychologiczno-pedagogicznej, organizacji indywidualnego nauczania oraz zajęć wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka.

— realizacja projektów „Modelowa Szkoła Ćwiczeń w Lublinie (woj. lubelskie)” oraz „Bialska Szkoła Ćwiczeń”⁴⁵, umożliwiających wsparcie w obszarze promocji, realizacji kształcenia zdalnego, nadzoru i ewaluacji;

— koncentracja w LSCDN zespołu 83 doradców metodycznych, pozwalająca na stworzenie szerokiego zakresu specjalizacji i udzielenia kompleksowego wsparcia dla nauczycieli.

W roku szkolnym 2020/2021 Kuratorium we współpracy z LSCDN i wykorzystaniu GSOK, kontynuowało realizację działań, mających na celu wsparcie szkół w okresie pandemii COVID-19, w szczególności polegających na:

— organizacji konferencji dla nowo powołanych dyrektorów szkół i placówek, co pozwoliło około 250 osobom na skorzystanie ze zdalnej formy doskonalenia w zakresie odpowiedzialności dyscyplinarnej nauczycieli, nadzoru pedagogicznego, organizacji kształcenia specjalnego, gospodarki finansowej i kontroli zarządczej w szkołach w okresie zagrożenia COVID-19;

— opracowaniu internetowych narzędzi do zdalnej rejestracji uczestników konkursów przedmiotowych;

— organizacji konferencji „W trosce o kondycję psychiczną uczniów” oraz „Zagrożenia i profilaktyka zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży”, które podjęły temat trudności dotyczących zdrowia psychicznego uczniów w okresie pandemii COVID-19.

Poradnie psychologiczno-pedagogiczne prowadziły konsultacje dla nauczycieli w zakresie wsparcia w sytuacji zagrożenia COVID-19, a także opracowywały oraz udostępniały materiały publikowane na stronach internetowych Kuratorium. We współpracy z poradniami zorganizowano również:

— „Tydzień zawodów – czas na strzał w 10!” - akcja pomocy w wyborze dalszego etapu kształcenia dla przyszłych absolwentów szkół podstawowych oraz promocji szkół kształcących w zawodach (proponowana sieć wsparcia funkcjonowała przez tydzień – 22–26.03.2021 r., w godzinach: od 10.00 do 15.00 – w poniedziałek, wtorek i środę, od 12.00 do 17.00 – w czwartek i piątek);

— „W trosce o kondycję psychiczną uczniów” – dwie wideokonferencje dla pedagogów, psychologów, dyrektorów, nauczycieli, wychowawców (22 i 25.02.2021 r.; wysłano 945 powiadomień);

— trzy wideokonferencje adresowane do rodziców, organizowane w celu wsparcia dyrektorów i nauczycieli w realizacji ich zadań⁴⁶.

Biblioteki pedagogiczne w konsultacji z wizytatorem rejonowym realizowały działania, polegające m.in. na udostępnianiu zbiorów bibliotecznych w reżimie sanitarnym, zapewnieniu nieopłatnego dostępu do lbuk Libra, skanowaniu materiałów edukacyjnych udostępnianych w formie aktywnego linku, stworzeniu zakładki „Zdalna nauka”⁴⁷, organizacji warsztatów i szkoleń on-line dla nauczycieli oraz lekcji czytelniczych on-line, prezentacji materiałów kierowanych do nauczycieli na stronie internetowej dotyczących m.in. webinarium, interaktywnych quizów ze znajomości lektur szkolnych oraz kolekcji Wakelet.

(akta kontroli, tom I str. 50-63, tom II str. 542-582, 608-640)

⁴⁵ Projekt realizowany w ramach Osi Priorytetowej II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty PO Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020.

⁴⁶ Rodzic pierwszym doradcą” - wsparcie rodziców uczniów klas VIII w zakresie wyboru dalszego etapu kształcenia i procesu rekrutacji do szkół ponadpodstawowych (20.04.2021 r. 2 800 uczestników), „Kocham i wspieram – rodzicielskie SOS w pandemii” (31.05.2021 r. 780 uczestników), wideokonferencja dotycząca szczepień nastolatków (07.06.2021 r. 850 uczestników).

⁴⁷ Wykaz stron internetowych, portali edukacyjnych do gier, zabaw, łamigłówek, powtórek z przedmiotów na różnych poziomach edukacji.

6. W celu wsparcia szkół w sytuacji zagrożenia COVID-19 Kurator współpracował z Ministerstwem Edukacji Narodowej, administracją rządową (w tym z Wojewodą Lubelskim, Wojewódzką Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną, Powiatowymi Stacjami Sanitarno-Epidemiologicznymi, Państwową Strażą Pożarną, Komendą Wojewódzką Policji), jednostkami samorządu terytorialnego oraz innymi organami, organizacjami i instytucjami (Wojska Obrony Terytorialnej, TVP3 Lublin, Lubelskie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli, Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie, Lubelski Związek Lekarzy Rodzinnych – Pracodawców, Politechnika Lubelska).

W latach szkolnych 2019/2020 i 2020/2021 Kuratorium Oświaty uczestniczyło w wideokonferencjach, organizowanych przez MEN, dotyczących bieżącej sytuacji w szkołach, aktualnych problemów, podejmowanych ustaleń oraz konsultacji rozwiązań prawnych. We współpracy z MEN prowadzono m.in. następujące działania:

- monitoring funkcjonowania szkół i placówek, realizacji kształcenia na odległość, udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej, frekwencji, klasyfikacji i promocji uczniów;
- prowadzenie konsultacji w zakresie interpretacji obowiązujących przepisów prawa,
- promowanie programów rządowych i form wsparcia dla szkół i nauczycieli,
- gromadzenie, opracowywanie i przekazywanie do MEN przykładów dobrych praktyk w zakresie kształcenia na odległość,
- podejmowanie działań informacyjnych kierowanych do dyrektorów szkół (wideokonferencje, publikowanie materiałów na stronie internetowej, przesyłanie komunikatów przez GSOK).

W wyniku realizowanej współpracy podejmowano decyzje o ograniczeniu funkcjonowania jednostek systemu oświaty, wprowadzano kolejne rozwiązania prawne i dokonywano ich zmian, które publikowano na stronie internetowej Kuratorium i przekazywano dyrektorom szkół podczas wideokonferencji, w reakcji na zgłaszane problemy, również interpretacyjne. Przekazanie do Ministerstwa przykładów dobrych praktyk przyczyniło się do opracowania przez MEN, upowszechnianych wśród dyrektorów szkół przez Kuratora, materiałów, np. poradnika „Dobre praktyki dotyczące funkcjonowania jednostek systemu oświaty w okresie zapobiegania, przeciwdziałania i zwalczania COVID-19”.

Dodatkowo w roku szkolnym 2020/2021 Kurator Oświaty, w dniu 23.10.2020 r., została powołana w skład Rady Konsultacyjnej do spraw Bezpieczeństwa w Edukacji, do której zadań należała ocena sytuacji bezpieczeństwa sanitarno-higienicznego w jednostkach systemu oświaty oraz ustalanie priorytetowych celów i działań w zakresie promocji właściwych zachowań w czasie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii. W analizowanym okresie Kuratorium, w ramach promocji szczepień oraz badań przesiewowych, publikowało informacje na stronie internetowej, przekazywało je dyrektorom podczas wideokonferencji z wykorzystaniem systemu GSOK.

We współpracy z Wojewodą Lubelskim, Kurator m.in. organizował wideokonferencje z dyrektorami szkół oraz przedstawicielami organów prowadzących. Kurator uczestniczył także w powoływanych przez Wojewodę Zespołach Zarządzania Kryzysowego.

Współdziałając z Wojewódzką i Powiatowymi Stacjami Sanitarno-Epidemiologicznymi, Kurator w dniu 02.03.2020 r. zorganizował spotkania z dyrektorami szkół oraz przedstawicielami organów prowadzących ze wszystkich powiatów w celu przedstawienia najważniejszych informacji dotyczących sytuacji związanej z potencjalnym zagrożeniem COVID-19, na których zaprezentowano

rekomendacje MEN w zakresie profilaktyki zdrowotnej w związku z pojawiającymi się przypadkami zachorowań oraz przekazano informacje inspekcji sanitarnych, dotyczące potencjalnego ryzyka zakażenia wirusem SARS-CoV-2 w Polsce. Dodatkowo, w wyniku ustaleń z WSSE przeprowadzonych w dniu 16.06.2020 r., opracowano wytyczne w zakresie kontroli wypoczynku letniego dzieci i młodzieży oraz we wrześniu 2020 r. wzór wniosku o wydanie opinii w sprawie zawieszenia zajęć.

Współpraca Kuratorium z WSSE⁴⁸ została uregulowana w porozumieniu z dnia 21.10.2020 r.⁴⁹, którego celem było wsparcie kadrowe stacji sanitarno – epidemiologicznych znajdujących się na terenie województwa lubelskiego przez pracowników Kuratorium na potrzeby realizacji dodatkowych działań w ramach walki z pandemią COVID–19 poprzez: przeprowadzanie wywiadów epidemiologicznych, przygotowanie projektów decyzji administracyjnych, wprowadzanie danych do Systemu EWP⁵⁰. Zgodnie z porozumieniem pracownicy stacji sanitarno – epidemiologicznych zobowiązali się do następujących działań: organizacji i przeprowadzania szkoleń oraz zapewnienia bieżącego wsparcia merytorycznego w zakresie realizowanych zadań, udzielania niezbędnych do ich wykonania upoważnień oraz dostępu do Systemu EWP. W ramach porozumienia oddelegowano 14 pracowników Kuratorium do wsparcia zadań realizowanych przez powiatowe stacje sanitarno - epidemiologiczne w okresie od 22.10. do 31.12.2020 r.

W roku szkolnym 2020/2021 Kuratorium Oświaty gromadziło informacje na temat osób zainteresowanych badaniami przesiewowymi i szczepieniami wśród nauczycieli, pośrednicząc w przekazywaniu informacji na ten temat do szkół, w wyniku czego opracowano harmonogramy działań w tym obszarze.

W analizowanych latach szkolnych prowadzono również wideokonferencje w dniach 15.01.2021 r. (239 uczestników) i 22.04.2021 r. (947 uczestników) z dyrektorami przed powrotem uczniów do szkół, po okresie czasowego ograniczenia ich funkcjonowania, na których objaśniano wytyczne Generalnego Inspektora Sanitarnego, Ministerstwa Zdrowia oraz MEN w zakresie bezpiecznego powrotu do edukacji stacjonarnej.

Kuratorium Oświaty współpracowało również z Komendą Wojewódzką Policji w Lublinie w zakresie prowadzenia kontroli bezpieczeństwa w czasie wypoczynku letniego uczniów oraz z Państwową Strażą Pożarną odnośnie dystrybucji płynów odkażających i maseczek przekazywanych przez Ministerstwo Zdrowia.

Jednostki samorządu terytorialnego uczestniczyły w organizowanych przez Kuratora (również z udziałem przedstawicieli WSSE i Wojewody Lubelskiego) spotkaniach i wideokonferencjach mających na celu analizę i interpretację wytycznych GIS, MZ i MEN związanych z powrotem do nauczania stacjonarnego.

Kurator współpracował z Samorządem Województwa Lubelskiego w zakresie zebrania danych dotyczących potrzeb i zasobów szkół województwa lubelskiego. W roku szkolnym 2019/2020 Kuratorium, w celu zapewnienia prawidłowego wykonania projektu pn. „Przyjazna szkoła zdalna” realizowanego przez Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego, gromadziło i przekazywało dane dotyczące zapotrzebowania uczniów na sprzęt komputerowy. Informacje były przekazywane przez dyrektorów szkół za pomocą opracowanego formularza

⁴⁸ Realizowana w porozumieniu z Wojewodą Lubelskim.

⁴⁹ Współpraca została nawiązana na okres od dnia zawarcia porozumienia do 30.06.2021 r.

⁵⁰ System informatyczny EWP (Ewidencja Wjazdu do Polski) w którym Straż Graniczna zamieszcza informacje adresowe i kontaktowe osób powracających do kraju z zagranicy, objętych obowiązkową kwarantanną. System ten jest również wykorzystywany do przetwarzania danych osób podlegających obowiązkowej kwarantannie w związku z epidemią COVID-19, osób podlegających izolacji w warunkach domowych, osób w stosunku do których podjęto decyzję o wykonaniu testu w kierunku wirusa SARS-CoV-2 oraz osób zakażonych tym wirusem.

elektronicznego. Lubelski Kurator Oświaty wspomagał realizację programu zakupu sprzętu komputerowego ze środków samorządu województwa lubelskiego. Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego, w oparciu o uzyskane informacje o potrzebach szkół, dokonał zakupu sprzętu. Efektem współpracy było m.in. przekazanie 1900 tabletów wraz z mobilnym Internetem dla szkół województwa lubelskiego.

Kurator współpracował również z:

- przedsiębiorcami, przekazując informacje i wytyczne w zakresie prowadzenia praktycznej nauki zawodu w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek oświaty,
- Wojskami Obrony Terytorialnej, w związku z inicjatywą wsparcia szkół podstawowych i ponadpodstawowych w zakresie przeprowadzenia szkoleń dotyczących właściwego zachowywania się w warunkach epidemicznych oraz transportu środków ochrony osobistej, dekontaminacji pomieszczeń i sprzętu;
- Okręgową Komisją Egzaminacyjną w Krakowie w celu sprawnego i bezpiecznego przeprowadzenia egzaminów zewnętrznych,
- TVP3 Lublin w zakresie pozyskania do współpracy nauczycieli do realizacji projektu „Szkoła z TVP”⁵¹,
- Politechniką Lubelską w celu wyposażenia nauczycieli w środki ochrony osobistej,
- Lubelskim Związkiem Lekarzy – Pracodawców w celu zobowiązania dyrektorów szkół do zaprzestania niewłaściwych praktyk, polegających na uzależnianiu wydania świadectw ukończenia szkoły od wykonania bilansu zdrowia ucznia,

(akta kontroli, tom II str. 583-601, 638-640, 659-671)

7. Liczba szkół funkcjonujących na terenie właściwości Kuratorium Oświaty na dzień 30.09.2019 r. wynosiła: 1 328 szkół prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego i 472 – przez osoby fizyczne i inne osoby prawne. W 2020 r. wielkości te kształtowały się następująco: 1 294 i 414. Wśród objętych nadzorem podmiotów największą liczbę stanowiły szkoły podstawowe (56%), licea ogólnokształcące (15%) i technika (8%).

Liczba uczniów w szkołach prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego na 30.09.2019 r. i 30.09.2020 r. wynosiła 249 293 i 246 483, a w pozostałych szkołach 99 887 i 34 060. Największa liczba uczniów uczęszczała do szkół podstawowych (52% i 63%), w liceach wartości te kształtowały się na poziomie 31% i 15%, a w szkołach zawodowych - 17% i 21%.

Na dzień 30.09.2019 r. i 30.09.2020 r. do szkół nadzorowanych przez Kuratora uczęszczało odpowiednio 9 350 i 9 043 uczniów z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego (8 650 i 8 648) oraz z orzeczeniami o potrzebie indywidualnego nauczania (700 i 395). Największa liczba uczniów wymagających kształcenia specjalnego uczęszczała do szkół podstawowych (74% i 73%), następnie do szkół ponadpodstawowych, zawodowych (22% i 23%) i ogólnokształcących (4%). Wymóg indywidualnego nauczania dotyczył przede wszystkim uczniów szkół podstawowych (52% i 55%), szkół ponadpodstawowych ogólnokształcących (35% i 33%) i zawodowych (13% i 11%).

⁵¹ Kuratorium, na podstawie wyników nadzoru pedagogicznego (m.in. obserwacji zajęć prowadzonych podczas ewaluacji), we współpracy z doradcami metodycznymi i dyrektorami (szkół, LSCDN), uwzględniając poziom merytoryczny, nawiązało kontakt z wybranymi nauczycielami (rozmowy telefoniczne, kontakt mailowy), zachęcając ich do podjęcia współpracy z TVP Lublin i udziału w realizacji lekcji, które zostały wyemitowane na antenie. Lista chętnych nauczycieli, którzy zdecydowali się na udział w przedsięwzięciu, została przekazana do TVP Lublin.

Na dzień 30.09.2019 r. liczba nauczycieli wyniosła 49 711 (44 544,33 etatu), a zgodnie ze stanem na 30.09.2020 r. – 49 574 (39 476,81 etatu). Największą liczbę stanowili nauczyciele dyplomowani (odpowiednio 53,2 i 53,8%), mianowani (20,3 i 19,8%) oraz nauczyciele kontraktowi (13,5 i 15,2%), a następnie osoby bez stopnia awansu (7,7 i 8,2%) i stażyści (4 i 2,8%). Kuratorium nie prowadziło analiz dotyczących fluktuacji kadr i sytuacji zawodowej nauczycieli.

Kuratorium Oświaty nie posiadało dostępu do danych dotyczących liczby etatów nauczycieli pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych oraz liczby nauczycieli według liczby miejsc zatrudnienia.

(akta kontroli, tom I str. 414-417, tom II str. 602-607)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag i wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Lublin, 14 lipca 2021 r.

Kontroler
Blanka Wasilewska
Doradca prawny
(–)

Dyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Lublinie
Edward Lis
(–)

.....
Podpis

.....
Podpis